

INTERNATIONAL ELECTION OBSERVATION MISSION

PRESS-RELİZ

Müəyyən irəliləyişlərin olmasına baxmayaraq Azərbaycanda keçirilən seçkilər beynəlxalq standartlara cavab vermədi

BAKI, 7 noyabr 2005-ci il – Seçkiləri Beynəlxalq Müşahidə Missiyası bu gün Bakıda açıqladığı ilkin Bəyanatda belə nəticəyə gəlmişdir ki, Azərbaycanda keçirilən 6 noyabr parlament seçkiləri ATƏT-in bir sıra öhdəliklərinə və Avropa Şurasının demokratik seçkilər üzrə bir sıra standartlarına cavab vermədi.

Seçkidən əvvəlki dövr ərzində bəzi istiqamətlər üzrə irəliləyişlərin qeyd olunmasına baxmayaraq, prosesin seçicilərin qeydə alınması kimi çox mühüm sahələrində qeyri-müəyyənlik açıq şəkildə özünü büruzə verdi və fundamental hüquqlardan olan sərbəst toplaşma hüququ üzərinə davamlı şəkildə məhdudiyyətlərin qoyulması seçkiqabağrı kampaniyaya mənfi təsir göstərdi.

Səsvermənin ümumilikdə sakit keçməsinə baxmayaraq, seçki prosesi səslərin sayılması və xüsusilə hesablanması zamanı getdikcə pisləşmişdir. Missiya seçki günü Azərbaycanda 42 ölkədən gəlmiş 665 müşahidəçi yerləşdirmişdir ki, onlar da bütün ölkə üzrə seçki məntəqələrinin yarısından çoxunda müşahidələr aparmışlar.

“Xüsusilə seçki günü müşahidə olunan çatışmamazlıqlar bizi belə bir nəticəyə gəlməyə vadar etmişdir ki, seçkilər Azərbaycanın seçkilərlə əlaqədar üzərinə götürdüyü beynəlxalq öhdəliklərə cavab verməmişdir. Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, seçkidən qabaq nəzərə çarpan nailiyyət səslərin sayılması zamanı meydana çıxan mühüm nöqsanlar nəticəsində sarsılmışdır”, bunu ATƏT-in Parlament Assambleyasının Prezidenti və qısa-müddətli müşahidəçilər qrupunun Xüsusi Əlaqələndiricisi Alsi L. Hastings demişdir.

Müxtəlif partiyaları təmsil edən namizədlərin qeydiyyatına alınması nəticəsində əksər dairələrdə seçkinin rəqabət şəraitində keçməsinə və seçicilərin seçim imkanının genişləndirilməsinə baxmayaraq, icra orqanlarının müdaxiləsi və KİV vasitələrinin qərəzli şəkildə tərəfdar olduqları namizədlərin xeyrinə fəaliyyət göstərmələri nəticəsində seçki kampaniyası dövründə bütün namizədləri bərabər imkanlarla təmin edilməmişdir. Bəzi hallarda mülki və siyasi hüquqların pozulması, eləcə də bəzi namizədlərin və onları dəstəkləyənlərin incidilməsi və onlara hədə-qorxu gəlinməsi halları baş vermişdir. Şikayətlərə və müraciətlərə baxılması prosesi ümumilikdə bu nöqsanları aradan qaldırmamışdır.

Avropa Şurasının Parlament Assambleyasının Nümayəndə Heyətinin Başçısı Leo Platvoet demişdir: “Avropa Şurası demokratik *prinsiplərin* keşiyində bariz şəkildə duran təşkilatdır. Hazırkı seçkilər zamanı bu prinsiplərə tam şəkildə hörmət bəslənməmişdir”.

Seçkilərin keçirilməsi zamanı meydana çıxan nöqsanlar sırasına yerli icra strukturlarının müdaxiləsi, yürüş-mitinqlərin keçirilməsinə maneə törətmək məqsədi ilə qeyri-proporsional gücün tətbiq edilməsi, özbaşına tutub-saxlanma halları, kampaniyanın keçirilməsinə dair müddəaların məhdud şərhli, seçki komissiyalarının tarazlaşdırılmamış tərkibi və bu komissiyaların bir sıra məsələlərin həll edilməsində səmərəli tədbirlər görə bilməməsi daxildir.

Müşahidə olunan irəliləyişlər sırasına isə namizədlərə dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən KİV kanallarında pulsuz efir vaxtının ayrılması, bir çox nümayiş-yürüşlərin keçirilməsi, saxtakarlığın qarşısını almaq məqsədi ilə seçicilərin barmaqlarının mürəkkəblə boyanmasının tətbiq edilməsi, yeni şəxsiyyət vəsiqələrinin paylanması, qeydiyyatla alınması qanunsuz şəkildə rədd edilmiş namizədin hüquqlarının bərpa edilməsi və əksər seçki komissiyalarının öz işini şəffaf şəkildə həyata keçirməsi daxildir.

Avropa Parlamenti Nümayəndə Heyətinin Başçısı Mari Ann İsler Bequin əlavə etmişdir: “Mən bu seçkilər zamanı seçicilərin barmaqlarının mürəkkəblə işarələnməsini alqışlayıram; bu haqda qərarın gec qəbul edilməsinə baxmayaraq bu tədbir çoxdəfəli səsvermənin qarşısının alınması üçün ciddi səy olmuşdur.”

“Keçirilən hər hansı bir seçki zamanı şəffaflığın təşfiq edilməsi və səsvermə prosesinə inamın artırılmasında yerli müşahidəçilərin rolu olduqca böyük əhəmiyyət kəsb edir”, NATO Parlament Assambleyası nümayəndə heyətinin Başçısı Maykl Klapham demişdir. “Böyük sayda yerli müşahidəçinin səsvermə məntəqələrində olmasını görmək təqdirəlayiq hal idi, lakin bu müsbət hal həmin müşahidəçilərə edilən hədələr, onların seçki məntəqələrindən kənarlaşdırılması və protokollar və digər məlumatları əldə edə bilməməsi haqqında daxil olan məlumatlarla sarsıldı.”

Seçki günü müşahidəçilər müşahidə apardıqları seçki məntəqələrinin 13 faizində səsverməni mənfi olaraq qiymətləndirmişlər. Müşahidəçilər seçicilərin seçimlərinə təsir etmək cəhdləri, kənar şəxslərin prosesə müdaxiləsi və onu istiqamətləndirmələri, habelə seçki qutularının bülletenlərlə əvvəlcədən doldurulması hallarının şahidi olmuşlar. Müşahidələr aparılmış məntəqələrin 11 faizində barmağın mürəkkəblə boyanması proseduru, xüsusi ilə barmaqda mürəkkəbin olub-olmamasının yoxlanılmasına əməl olunmamış və bəzi məntəqələrdə prosedur qətiyyənlə həyata keçirilməmişdir. Yerli müşahidəçilərin və hətta məntəqə seçki komissiyaları üzvlərinin səsvermə məntəqələrindən kənarlaşdırılması halları müşahidə olunmuşdur.

SBMM-in müşahidəçiləri bülletenlərin sayılması prosesini müşahidə etdikləri məntəqələrin 43 faizində səsərin sayılmasını pis yaxud çox pis olaraq qiymətləndirmişdirlər. Onlar bir çox müxtəlif ciddi qanun pozuntularına yol verilməsini müşahidə etmişlər. Bu pozuntular arasında nəticələri əks etdirən protokolların təhrif edilməsi, müşahidəçilərə hədə-qorxu gəlinməsi və səlahiyyəti olmayan şəxslərin prosesi istiqamətləndirməsi hallarını göstərmək mümkündür.

ATƏT\DTİHB-in Uzunmüddətli Müşahidə Missiyasınının Başçısı Səfir Gert–Hinrix Arens, yekun olaraq bunları söyləmişdir: “11 may tarixli Prezident sərəncamını oxuduqdan sonra məndə daha yaxşı seçkilər keçiriləcəyi və bunun nəticəsində də Seçkiləri Beynəlxalq Müşahidə Missiyasınının həmin seçkiləri müsbət qiymətləndirə biləcəyinə dair böyük ümidlər yaranmışdı. Təəssüflər olsun ki, müşahidəmizin nəticələri bunu mümkün etmədi.”

Yekun hesabat seçki prosesinin tam başa çatmasından təqribən altı həftə sonra açıqlanacaqdır.

Məlumat almaq üçün əlaqə saxlayın:

Urdur Gunnarsdottir, OSCE/ODIHR: +48 603 683 122, +994 50 393 6988, urdur.gunnarsdottir@odihr.pl

Andreas Baker, OSCE Parliamentary Assembly: +45 6010 8030, +994 50 587 0553,

andreas.baker@oscepa.dk

Angus Macdonald, Council of Europe Parliamentary Assembly: +33 630 496 820, +994 50 574 9058

Angus.Macdonald@coe.int

Thomas Grunert, European Parliament: +32 475 35 1948, tgrunert@europarl.eu.int

Roberta Calorio, NATO Parliamentary Assembly: +32 2 513 2865, rcalorio@nato-pa.int